

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Vida Ferenc ügyvéd által képviselt felperesnek az Andrási Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Andrási László ügyvéd által képviselt alperes ellen kedvezményre jogosító szolgálati idő megállapítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 23.M.4457/2007. szám alatt indított és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2009. október 5-én kelt 23.M.650/2008/34. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 23.M.650/2008/34. számú ítéletének a 2004. július 1-től kezdődő 1,2-szeres kedvezményes szorzó számítására vonatkozó szolgálati időt megállapító rendelkezését hatályában fenntartja, míg az ezt megelőző időszak tekintetében az ítéletet hatályon kívül helyezi és a munkaügyi bíróságot a kereseti kérelemnek a 2002. január 1-től 2004. június 30-ig terjedő időre vonatkozó része tekintetében új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi az alperest, fizessen a felperesnek 15 nap alatt 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási részperköltséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült illetéket a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

U. P. őrnagy felperes a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagja.

U. P. igénylő szolgálati nyugdíjra való jogosultságának megállapítására irányuló igényét - jogosultság hiányában - a HM Munkaügyi és Nyugdíjmegállapító Igazgatósága határozatával elutasította utalva a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 37. § (4) bekezdésére, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény (Hjt.) 203. § (1) bekezdésben, a 259. § (1) bekezdésében, továbbá a 261. §-ban foglaltakra.

Az elutasító határozatban megállapították azt is, hogy az igénylő esetében sem az állandó veszélyességi pótlékra jogosító feltételek, sem a fokozott igénybevétel nem állt fenn, ezért az erre vonatkozó igényt is el kellett utasítani. A felperes szolgálati idejét 24 év 252 napban határozták meg, majd ezt módosították 25 év 252 napra, a 2007. február 28-án kelt határozattal pedig módosították a szolgálati időt 23 év 248 napra.

Az igénylő fellebbezése folytán eljáró Magyar Köztársaság honvédelmi minisztere határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, elutasítva a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolai tanulói időnek a szolgálati időbe való beszámítását. Utalt a határozat a Hjt. 262. §-ában és a 3/2002.(I.25.) (Ir.) HM rendeletben írtakra is azzal, hogy az igénylő esetében a kedvezményes szorzóval elszámolt szolgálati idő megállapítására sincs lehetőség.

Utóbb 2008. április 10-én kelt számon az alperes határozatot hozott a felperes szolgálati nyugdíjának rögzítéséről, amelyben megállapította, hogy rendelkezik a 25 év beszámítható szolgálati idővel és ekként nyugdíját 209.479 Ft-ban rögzítették 2007. december 31-i hatállyal.

U. P. a kedvezményes szorzóval történő szolgálati idő számítása és szakközépiskolai tanulmányi idejének figyelmen kívül hagyását sérelmezve keresettel fordult a munkaügyi bírósághoz, amelyben a Magyar Köztársaság honvédelmi miniszterének határozata hatályon kívül helyezését és szakközépiskolai tanulói jogviszonyának 1980. szeptember 1-jétől 1984. június 13-ig terjedő időszakát szolgálati időnek kérte elismerni, illetve továbbra is a kedvezményes szorzó alkalmazását kérte a szolgálati ideje megállapításakor.

Az alperes a kereset elutasítását kérte utalva a Tny. 37. § (4) bekezdés és 54. § (1) bekezdés c) pontjában írtakra, valamint arra, hogy az 1019/1976.(VI.24.) Mt. határozat hatályon kívül helyezésre került, így arra jogot alapítani nem lehet. A kedvezményes szorzó alkalmazhatóságát illetően pedig az Ir. 15. §-ára hivatkozott.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság, illetve a Legfelsőbb Bíróság részítélettel a felperesnek a szakközépiskolai tanulmányi idejével kapcsolatban előterjesztett keresete tárgyában jogerős döntést - részítéletet - hozott, ezért a jelen eljárásban már csak a kedvezményes szorzó alkalmazása volt a per tárgya.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 23.M.650/2008/34. számú ítéletével az MK honvédelmi minisztere határozatát, a ...számú határozatra is kiterjedően megváltoztatta és megállapította, hogy a felperes 2002. január 1-jétől jogosult a szolgálati idő 1,2-szeres számítására. Egyebekben a határozatot nem érintette és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 30.000 Ft perköltséget.

Ítélete indokolásában a munkaügyi bíróság utalt az általa lefolytatott bizonyítás anyagára, a csatolt iratok tartalmára, a Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet szakvéleményében írtakra és azt állapította meg, hogy a felperes 2002. január 1-től jogosult az 1,2-szeres kedvezményes szorzóval való szolgálati idő számítására.

Idézte a Hjt. 262. § (1) bekezdésében és a 259. § (1) bekezdésében írtakat, valamint utalt a 30/2004.(XII.6.) HM rendelet (R.) 2. § e) pontjában írt rendelkezésre. Hivatkozott az R. 15. §-ára, valamint az Ir. 40. § rendelkezéseire azzal, hogy az egészségkárosító veszélynek kitett beosztásokban szolgálatot teljesítők pótlékára az jogosult, akinek a szolgálati tevékenységét a szolgálat teljesítési idő több mint 50 %-ában egészségkárosító veszélynek kitett beosztásokban kell végeznie.

A munkaügyi bíróság a perben beszerzett szakvéleményt ítéltetése alapjául elfogadta az egészségkárosító kockázatok feltárását illetően. Ennek alapján megállapította, hogy a felperes a szolgálati helyén olyan vegyi anyagok kerültek felhasználásra, amelyek közül néhány ártalmas lehet az emberi egészségre, egészségkárosító hatást jelent, ha közvetett vagy közvetlen úton bőrrel érintkezik, illetőleg inhaláció útján keresztül a nyálkahártyákat érinti. A felperes mint alosztályvezető napi 2 órát igénybe vevő alosztályvezetői feladatok mellett a tényleges szerelési és karbantartási munkákban is közreműködött, ezért egészségkárosító kockázati körülmények között a munkaidejének több mint 50 %-át töltötte.

A felperes 2002. január 1-jétől veszélyességi pótlékban részesült, eleinte eseti jelleggel, utóbb állandó jelleggel folyósították ezt részére, ezzel őt jogosultnak kellett elismerni a kedvezményes szorzó alkalmazását illető juttatásra.

A munkaügyi bíróság ítélete ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel a Pp. 270. § (2) bekezdésére, jogszabálysértésre

hivatkozással és a munkaügyi bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, a felperes keresetének elutasítását kérte. Felülvizsgálati kérelmének indokai szerint a Hjt. 262. § (1) bekezdés c) pontjának helyes értelmezése szerint a kedvezményes szorzó alkalmazása kettős feltételhez kötött, nevezetesen a fokozott igénybevételhez és a veszéllyel járó beosztásban való szolgálat teljesítéshez.

Alperesi álláspont szerint e kettős feltétel fennállása a felperes esetében nem állapítható meg. Felülvizsgálati kérelmében az alperes értelmezte a veszéllyel járó beosztást, a veszélyes munkakörök fogalmát azzal, hogy a veszély lehetősége már értékelésre került akkor, amikor egészségkárosító kockázati tényezők miatt pótlékban részesült a felperes. Amennyiben a kedvezményes szorzó is alkalmazásra kerülne, úgy kétszeres értékelés történne a felperes javára. Vitatta azt is, hogy a perbeli időben egyébként folyamatosan e pótlékban részesült volna állandó jelleggel a felperes, kiemelve az eseti pótlékban részesülés tényét egyes időszakokat illetően.

A szolgálati idő 1,2-szeres szorzóval történő számításához feltétel egyébként az is, hogy a szolgálatteljesítési idő/munkaidő több mint 50 %-ában egészségkárosító veszélynek kitett beosztásban kell munkát végezni és e körülménynek teljes hónapra, annak valamennyi munkanapjára fenn kell állni. A fokozott igénybevétel - bár ennek fogalmát a jogszabály nem adja - a szó köznapi értelmében is az átlagost meghaladó fizikai erő kifejtését feltételezi, ilyet pedig a felperes nem bizonyított, de beosztásához nem is volt köthető. Állította az alperes, hogy jogosult az eljárása során vizsgálni a tényleges szolgálati idő mértékét, ezen belül a kedvezményes szorzók alkalmazhatóságát. Idézte az R. 2. § d), e) és f) pontjában, a 15. §-ában és az R. 40. §-ában írt rendelkezéseket.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a munkaügyi bíróság ítéletének hatályban tartását kérte, annak helyes indokaira utalva.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint részben alapos.

A Legfelsőbb Bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a munkaügyi bíróság az eljárási és anyagi jogszabályok betartásával hozta-e meg döntését, mert csak akkor vezethet eredményre a felülvizsgálati kérelem, ha a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemi elbírálására kihatóan jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a munkaügyi bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban abból részben téves

következtetésre jutott az ügy érdemi döntését illetően, ezért döntése a 2004. július 1-je előtti időkre megállapított kedvezményes szorzó alkalmazását illetően jogszabálysértő az alábbi indokok szerint.

A perben abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felperes esetében alkalmazható-e a Hjt. 262. § (1) bekezdés c) pontjában írt 1,2-szeres kedvezményes szolgálati időszámítás, megállapítható-e a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásban való szolgálat teljesítés, illetve az e körben a munkáltató által készített nyilvántartás, igazolás mennyiben köti a nyugdíjmegállapító szervet.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a munkáltató által készített nyilvántartás a veszéllyel járó beosztásról szóló okiratok, parancsok, az azokban feltüntetett adatok az alperesi eljárásan belül nem vizsgálhatóak, nem felülbírálhatóak, és így az sem képezheti vita tárgyát, hogy a felperes jogosult volt-e a részére folyósított egészségi veszélyességi pótléokra. Ezeknek a juttatásoknak a megítélése munkáltatói jogkörbe tartozott, így azokat utóbb felülbírálni egy másik jogviszonyból eredő jogvita elbírálása során nem lehet.

Mindez azonban nem jelenti azt, hogy az alperes mint közigazgatási szerv nem köteles és egyben jogosult a közigazgatási eljárás szabályait betartani, és annak betartásával a határozat meghozatala előtt a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 50. § (1)-(6) bekezdéseiben írt tényállás tisztázása során a bizonyítási eljárás körében a bizonyítékokat beszerezni, és azokat egyenként és összességében értékelni. Ezen bizonyítékok körét alkotják többek között a munkáltatói igazolások és nyilvántartások is, amelyeket a nyugdíj megállapításáról szóló közigazgatási határozatában értékelt az alperes, és döntött érdemben a nyugellátásra vonatkozó kérdésben, amely ugyan a szolgálati viszonyból eredt, de végül is az más - a nyugellátáshoz, a társadalombiztosítási - jogviszonyhoz kötődött. Ezért alapvető joga és kötelessége volt az alperesnek határozata meghozatala előtt vizsgálni, hogy a felperes esetében a Hjt. 262. § (1) bekezdés c) pontjában írt feltétel - fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztás - fennállott-e és így alkalmazható-e kedvezményes szorzó.

Mindez akkor is fennáll, ha a 8/2002.(II.15.) HM rendelet 17. §-ának alkalmazásával történt a határozat meghozatala, ugyanis sem a Hjt., sem ezen rendelet a társadalombiztosítási jogviszony elbírálását célzó közigazgatási eljárás lefolytatására nem tartalmaz konkrét rendelkezéseket. Ezen jogszabályok csupán a speciális, az általánostól eltérő, a honvédség hivatásos és szerződéses katonáira vonatkozó szabályokat tartalmazzák.

A perbeli jogvita eldöntése során nem volt figyelmen kívül hagyható a 30/2004.(XII.6.) HM rendelet (R.), amelyet a fokozottan veszélyes, valamint az egészségkárosító beosztások köréről, az azokhoz kapcsolódó részletes, valamint a csökkentett napi szolgálati időre vonatkozó szabályokról alkottak azzal, hogy a Hjt. 287. § (2) bekezdés b) és d) pontjában kapott felhatalmazás alapján a közalkalmazottak jogállásáról és a munkavédelemről szóló rendelkezések miatt a fokozott megterhelés elismerése és ellentételezése érdekében hozták meg ezen rendelkezéseket. Az R. 15. §-a kimondja, hogy a rendelet melléklete szerinti veszélyes beosztásokban szolgálatot teljesítő hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatot végrehajtó önkéntes tartalékos katonák szolgálati idejét - ha a foglalkoztatásuk megfelel az Ir. 40. §-ában meghatározott feltételeknek - a Hjt. 262. § (1) bekezdés c) pontja alapján kell számítani arra az időszakra, melyre az egészségi veszélyességi pótlék folyósítása teljes hónapra fennállt. Vagyis a teljes havi pótlékolt idő számolható el. Ennek során a bíróság figyelmen kívül hagyta a felperesi igazolások azon tartalmi vizsgálatát, hogy mikor részesült a felperes állandó és mikor eseti egészségi veszélyességi pótlékban.

Kétségtelen a kimutatások szerint, hogy a ... számú parancs 2002. január 1-től eseti egészségi veszélyességi pótlékra való jogosultságot állapított meg a felperes részére és ennek időtartama csak a ... számú paranccsal módosult 2004. július 1-től állandóra. Ezért a Legfelsőbb Bíróság az állandó egészségi veszélyességi pótlékra való jogosultság idejétől találta helytállónak a munkaügyi bíróság ítéletét. A per eldöntése során releváns rendelkezések egybevetésekor értékelte, hogy az R. bevezető szövegében "fokozott megterhelés" az R. 15. §-ában "veszélyes beosztás", a Hjt. 262. § (1) bekezdés c) pontjában pedig "fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztás" fogalom meghatározások szerepelnek. Mindebből következik, hogy mivel a "fokozott igénybevétel" fogalomnak sem a Hjt. rendelkezései, sem az R. nem adták részletes indokát, magyarázatát, illetve a fogalom meghatározását, azt nem is írták körül, így az R. szövegéből, különösen a bevezetőből nem volt megállapítható az, hogy kettős feltételt szabott volna a Hjt. 262. § (1) bekezdés c) pontja. Ezen álláspontját a Legfelsőbb Bíróság már korábban több eseti döntésében is kifejtette, így az Mfv.III.10.343/2009/4., illetve az Mfv.III.10.941/2008/4. számú eseti döntéseiben is.

Mindezen indokokra tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a munkaügyi bíróság ítéletét a Pp. 275. § (3) bekezdése és (4) bekezdése alapján részben hatályában fenntartotta, míg a 2004. július 1-je előtti időre nézve hatályon kívül helyezte azzal, hogy a fenti indokok figyelembevételével kell a fennmaradt perbeli időben a jogosultság kérdését vizsgálni.

A túlnyomórészt pernyertes felperes részére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján állapított meg részperköltséget a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásra.

A perben felmerült felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján.

Budapest, 2011. február 28.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Patassyné dr. Dualszky Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági írnok